רפורמה

המינהל הפדגוגי — משרד החינוך — אגף בכיר בחינות

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדייקנות. אי־מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה.

הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר — ספרים, מחברות, רשימות — פרט ל"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

1. יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון המיועד לך.
2. אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
3. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק. מותר לכתוב משני צדי הדף במחברת הבחינה.
4. לטיוטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה. **אין לתלוש או להוסיף דפים**. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי־קיום טוהר הבחינות.
5. אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
6. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.

בהצלחה!

מדבקות לנבחן
ملصقة ممتحن

מועד 18 — 21
موعد

31 מס' תעודת זהות 23
رقم الهوية

37 סמל ב"ס 32
رقم المدرسة

הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם)
الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)

סמל שאלון 12 — 17
رقم النموذج

שם השאלון ויחידות לימוד
اسم النموذج والوحدات التعليمية

הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון
الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף

* التّعليمات باللّغة العربيّة على ظهر الصّفحة

وزارة التّربية والتّعليم

الإدارة التّربويّة **القسم الكبير للامتحانات**

دفتر امتحان

تحيّة للممتحَنين وللممتحَنات !

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقًا لها بالضبط. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدّي إلى عوائق مختلفة وحتّى إلى إلغاء الامتحان. أُعدّ الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصيّة، لذلك يجب العمل بشكل ذاتيّ فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ موادّ مكتوبة أو الحديث.

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة – كتب، دفاتر، قوائم – إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال موادّ مساعدة غير مسموح بها يؤدّي إلى إلغاء الامتحان.

يجب تسليم كلّ مادّة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان.

بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب المحافظة على نزاهة الامتحانات!

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلك الشخصيّة مطبوعة على ملصَقات الممتحَن التي حصلت عليها، وبأنّ تفاصيل نموذج الامتحان المعدّ لك مطبوعة على ملصَقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصَقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصَقة الممتحَن، بخطّ يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخطّطة)، لأنّه لن يتمّ مسح ضوئيّ لهذه المنطقة. يُسمح الكتابة على جهتَي الصفحة في دفتر الامتحان.
4. للمسوّدة يمكن استعمال صفحات من دفتر الامتحان فقط. **يُمنع نزع أو إضافة صفحات.** الدفتر الذي يُسلّم وهو غير كامل سيثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
5. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
6. لا يُسمح إضافة أو تغيير أيّة تفاصيل في الملصَقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنّى لك النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשע"ז, 2017
מספר השאלון: 75281
נספח: טקסטים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר עצמאיים

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון — הבנה והבעה — 50 נקודות
פרק א: הבנת הנקרא
פרק ב: כתיבה ממזגת

חלק שני — לשון — 50 נקודות
פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס
פרק ב: תחביר
פרק ג: מערכת הצורות
} יש לבחור באחד הפרקים

סה"כ — **100 נקודות**

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לקרוא את הטקסטים שב**נספח** ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.
2. לכתיבת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (22-23) של השאלון.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את הטקסטים א-ג שבנספח המצורף, וענה על השאלות בפרקים שלפניך.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

פרק א: הבנת הנקרא (26 נקודות)

ענה על כל השאלות 1-4.

1. עיין בפסקה הראשונה במאמרו של הרב שלם (טקסט א). בפסקה זו הכותב מתעמת עם "קול אחר".

א. נסח את האמירה של "הקול האחר" שהכותב מתעמת אִתה בפסקה. (2 נקודות)

ב. בפסקה זו יש משפט שמבטא הסתייגות. משפט כזה עשוי להיכתב גם במאמרי טיעון אחרים.
העתק את המשפט, והסבר את ההסתייגות של הרב שלם בפסקה זו. (3 נקודות)

2. הרב שלם (טקסט א) והרב אבר (טקסט ב) מציינים כי שלוש פעמים ביום האדם עוצר את מרוץ חייו ועומד בתפילה.
הסבר לפי כל אחד מן הכותבים האלה מדוע קבעו חז"ל שיש להתפלל כמה פעמים ביום. (4 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

אל תכתוב בשטח זה
لا تكتب في هذه المنطقة

3. עיין במאמרו של הרב פרידלנדר (טקסט ג).

א. נסח את הטענה של הרב פרידלנדר המשתמעת מדבריו. (2 נקודות)

_____

ב. הכותב (הרב פרידלנדר) משתמש בשני רכיבי טיעון כדי לשכנע את הקורא.

(1) כתוב את שני הרכיבים לפי הסדר שבו הם נזכרים במאמר.

_____

_____

(2) נסח במשפט אחד את התוכן של כל אחד מן הרכיבים שציינת (סך הכול — שני משפטים).

_____

_____

_____

_____

(5 נקודות)

ג. לטענה שניסחת בסעיף א יש ביטוי גם בדברי הכותבים האחרים.

בחר באחד מן הכותבים (הרב שלם או הרב אבר) וכתוב את הנימוק שלו לטענה זו. (2 נקודות)

_____

_____

/המשך בעמוד 4/

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

4. לפניך קטע מתפילה אישית. קרא אותו, וענה על השאלות שאחריו.

תפילה לחנוכה / חני וינרוט
כ"ה בכסלו תשע"ב (**בארץ החיים**, עמ' 42)

[...]
חנוכה הוא זמן נפלא לבקש על מי שאני,
על הבפנים שלי, על בית המקדש הפרטי שלי,
על הממלכות שקמות ונופלות באימפריית העצמי.

תן לי את הכוח לגבור על הטמא שבתוכי.

[...]
תן לי את נס פך השמן הפרטי שלי,
שימשיך וייתן לבערה שבתוכי את החיות, את הכוח,
את הרצון לבעור ולעלות מעלה מעלה,
להפיץ אור וחום,
עוד שנים רבות,
ארוכות וטובות.

א. בשני הטקסטים א-ב הכותבים מזכירים תפילה אישית.

כתוב מה דעתו של כל אחד מן הכותבים (הרב שלם, הרב אבר) על תפילה כזאת. (4 נקודות)

ב. שיר התפילה שלפניך נכתב בעת צרה. אנשים שחווים שמחה או נקלעים לצרה מרגישים לעתים צורך להתפלל תפילה אישית.

איזו תפילה היית מעדיף להתפלל במצבים כאלה — תפילה במילים משלך או תפילה מנוסחת?

נמק את תשובתך. (4 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

אל תכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

פרק ב: כתיבה ממוזגת (24 נקודות)

ענה על שאלה 5.

5. לקראת כינוס בבית ספרך בנושא התפילה התבקשת לכתוב סקירה בנושא זה.

כתוב את סקירתך על פי **שלושת** הטקסטים שקראת, ובה נסח **שלוש שאלות מרכזיות** שעלו בטקסטים ואת **התשובות של הכותבים** עליהן.

הקפד על דרכי מסירה מקובלות ועל אִזכור מקורות המידע בגוף הסקירה ובסופה (ביבליוגרפיה).

כתוב בהיקף של כ־ 300 מילים.

את הסקירה כתוב בעמודים 5-6 (תוכל להשתמש בעמודים 7-8 לכתיבת טיוטה).

/המשך בעמוד 6/

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

לא תכתב في هذه المنطقة

/המשך בעמוד 7/

טיוטה

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

/המשך בעמוד 8/

לא לכתוב באזור זה

לא תיבדק כל כתיבה בשטח זה

לא תיבדק כל כתיבה בשטח זה

לא לכתוב באזור

חלק שני — לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א — חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: חובה — שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס (10 נקודות)

ענה על שאלה 6.

6. **א.** לפניך חמישה משפטים.

במשפטים שבהם מודגשים מספרים — כתוב את המספרים במילים.

במשפטים שבהם יש אפשרויות בחירה (שם המספר, מילת היחס, אות השימוש) — הקף את הצורה הנכונה.

(1) האישה השונמית התפללה **271** _____ תפילות,

וְמשה / ומשה רבנו התפלל פִּי **2** _____ יותר ממנה.

(2) בעצרת התפילה **בְּירושלים / בִּירושלים** שהשתתפו בה

17,000 _____ איש ראינו גם **אָתְכֶן / אוֹתְכֶן**.

(3) הברכות: מלכויות, זיכרונות ושופרות הן **שָׁלוֹשׁ / שְׁלוֹשׁ / שְׁלֹשֶׁת** הברכות הנוספות לתפילת מוסף של ראש השנה.

(4) האישה העומדת **מֵאֲחוֹרַיִךְ / מֵאֲחוֹרֵךְ** מאריכה מאוד בתפילה.

(5) הוא נאבק **עִם / בְּ / נֶגֶד** מחשבות קשות שהציפו אותו ואיימו לרפות את ידיו.

ב. כתוב את הנטייה של מילת היחס **מן** בצורת הנוכחות. _____

/המשך בעמוד 10/

אל תכתב בשטח זה
لا تكتب في هذه المنطقة

לפניך שני פרקים: פרק ב — תחביר ופרק ג — מערכת הצורות.
בחר **בפרק שלמדת:** בפרק ב — תחביר **או** בפרק ג — מערכת הצורות.
בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע מן השאלות 7-11 (לכל שאלה — 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

7. א. (1) לפניך שני משפטים. קרא אותם, וכתוב ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

I. אמנם האדם אינו נזקק תמיד לכל הבקשות שבנוסח הקבוע, אולם בקשות אלה מחנכות אותו להתפלל על הכול ולא לחשוב רק על עצמו. _____

II. גם אם יתפלל אדם מדי פעם תפילה שאין בה רגשת הלב, המאמץ הקבוע להתפלל את אותן התפילות בכוונה יוליד תפילות של אמת. _____

(2) ציין את הקֶשר הלוגי המשותף לשני המשפטים. _____

(3) הקשר הלוגי הזה מאפיין מאמרי טיעון.

בכל אחד מן המשפטים **I , II** סמן את חלק המשפט המבטא את עמדת הכותב.

(4) את עמדת הכותב שבמשפט **II** הָמֵר במשפט שהקשר הלוגי שבו הוא תנאי.

ב. לפניך שני משפטים מורכבים שיש בהם אותו קֶשר לוגי. קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. אילו היינו מחכים שכל יהודי יחוש צורך בגאולת עם ישראל במהרה, לא היינו שומעים רבים המבקשים גאולה.

II. אם יעניק האדם לתפילה את הכבוד הראוי לה, היא תהיה כוח מרענן ומרכזי בחייו.

(1) ציין את הקֶשר הלוגי המשותף לשני המשפטים. _____

העתק מכל משפט את מילת השעבוד המבטאת את הקשר הלוגי.

משפט **I**: _____ משפט **II**: _____

(2) ציין את ההבדל בשימוש בין שתי מילות השעבוד, וכתוב כיצד ההבדל הזה בא לידי ביטוי בפעלים שבמשפטים.

_____

_____

/המשך בעמוד 11/

אל תכתוב בשטח זה
لا تكتب في هذه المنطقة

8. א. לפניך שלושה משפטים ובהם דרכי מסירה שונות.
קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. חז"ל שאמרו: "אל תעש תפילתך קבע" הם שיצקו דפוסים קבועים לתפילה.

II. נאמר במסכת ברכות: "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש".

III. לדברי המגיד מאוסטרהא, כאשר האדם חושב שהוא מסוגל להניע דברים בעצמו,

הקב"ה כביכול אומר לו: "...נראה לאן תגיע".

(1) ציין את מספרו של המשפט שיש בו יותר מדרך מסירה אחת, וכתוב מה הן דרכי המסירה שבו.

_____

_____

(2) בכל אחד מן המשפטים האחרים תְּחם את הדברים הנמסרים, וציין מעל כל חלק שתחמת את התפקיד התחבירי שלו.

ב. לפניך משפט מורכב. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

אם נדע מה תכלית התפילה, ניטיב להבין מדוע קבעו חז"ל את סדרי התפילה כפי שהם מופיעים בסידור שלפנינו.

(1) העתק את מילות השאלה במשפט, וקבע את תפקידן התחבירי.

_____

(2) כל אחת ממילות השאלה שהעתקת פותחת פסוקית.
העתק את הפסוקיות וקבע את תפקידן התחבירי.

_____

_____

_____

(3) מהו תפקידו התחבירי של שם הפועל במשפט? _____

ג. לפניך משפט.

כאשר הרמב"ם מגדיר מהי כוונת התפילה אין הוא מזכיר כלל את הבנת המילים, אלא אך ורק את העמידה לפני ה'.

הָמֵר את המשפט במשפט שמני פשוט בעל חלק כולל המבטא את דעתו של הרמב"ם בשאלה מהי כוונת התפילה.

_____

/המשך בעמוד 12/

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

9. א. לפניך שלושה משפטים המנוסחים בדרכי הדגשה שונות. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. תפילה ספונטנית שפורצת מלִבו של אדם בעת שגואים בו רגשותיו — רב ערכה.

II. שאיפתו הטבעית של האדם לרווחה רוחנית וגשמית היא היוצרת בו את הרצון לפנות בתפילה לבורא.

III. אין התפילה אלא שיחה שהאדם מנהל עם הבורא.

(1) העתק את מספרי המשפטים, וליד כל אחד מהם כתוב באיזו דרך תחבירית מובעת ההדגשה במשפט.

_____

_____

_____

(2) העתק מן המשפטים שתי פסוקיות שיש להן אותו תפקיד תחבירי, וכתוב מהו התפקיד התחבירי המשותף. _____

_____

_____

(3) ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפטים.

תפילה _____ שיחה _____

(4) במשפט **II** יש פסוקית מצומצמת.

- תחם את הפסוקית המצומצמת, וכתוב מעליה את תפקידה התחבירי.
- כתוב את המשפט מחדש, והָמֵר את הפסוקית המצומצמת בפסוקית רגילה (את נושא הפסוקית כתוב על פי ההקשר).

_____

_____

- הסבר מהו היתרון בשימוש בפסוקית מצומצמת במשפט זה.

_____

ב. לפניך משפט שיש בו דו־משמעות.

ביקשתי מהגבאי לעבור לפני התיבה.

(1) הסבר מהי הסיבה לדו־משמעות במשפט. בתשובתך השתמש במונחים לשוניים.

_____

(2) כתוב שני משפטים שכל אחד מהם יבטא משמעות אחת של המשפט.

_____

_____

/המשך בעמוד 13/

אל לכתוב באזור זה. لا تكتب في هذه المنطقة

10. א. לפניך ארבעה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. בתפילה נדרשת כוונה, דהיינו התרכזות בדיבור אל ה'.

II. כל המתפללים היו שקועים בתפילה, חוץ מזקן אחד שדיבר עם מישהו.

III. כשאדם אומר בכוונה "ברך עלינו את השנה הזאת", הוא מודיע בזה שכל מאמצי הפרנסה הם השתדלות בלבד.

IV. התפילה בכל עת, ובייחוד בעת צרה, מחזקת את האמונה של המתפלל בבורא עולם.

- העתק מן המשפטים רק את הצירופים שתפקידם התחבירי הוא תמורה.
- ליד כל תמורה שהעתקת ציין את הסוג שלה (הסבר, צמצום, פירוט).

_____

_____

ב. לפניך ארבעה משפטים מורכבים ובהם מילת השעבוד "כי". קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. התפילה שלוש פעמים ביום מקבעת בלב האדם את ההכרה כי אין עוד מלבדו. _____

II. מתפילותיהם של גדולי ישראל אנו לומדים כי התפילה לא נועדה רק לשיפור רמת החיים. _____

III. ממראה פניו ניכר כי תפילתו באה מעומק הלב. _____

IV. אנו פונים לקב"ה בבקשות למילוי צרכינו כי רק הוא יכול לספק אותם. _____

(1) ליד כל משפט ציין את התפקיד התחבירי של הפסוקית שבו.

(2) נמק במונחים תחביריים את קביעתך בנוגע לתפקיד התחבירי של הפסוקית במשפט **I**.

_____

(3) הָמֵר את משפט **IV** במשפט איחוי (מחובר). שמור על הקשר הלוגי.

_____

ג. לפניך שלושה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. בשבת וביום טוב אין אומרים מזמור לתודה.

II. גדולה תפילה יותר ממעשים טובים.

III. מי שאכל במקום אחד צריך לברך לפני שיעבור למקום אחר.

(1) העתק את מספרי המשפטים שבהם מובעת סתמיות, וציין בכל אחד מהם באיזו דרך מובעת הסתמיות במשפט.

_____

_____

(2) מהי המטרה של השימוש בסתמיות במשפטים אלה?

_____

/המשך בעמוד 14/

אל תכתב בזה אל תכתב في هذه المنطقة لا تكتب

11. א. לפניך חמישה משפטים. באחדים מהם יש בעיית תקינות.

קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. תפילתנו תעלה מדרגה ככל שמהות ומטרת התפילה יהיו ברורות לנו יותר.

II. היכולת לבקש עזרה משמים באופן ישיר בכל עניין שאנו זקוקים לו הוא אוצר שנתן לנו הקב"ה.

III. עיקר התפילה מורכב מפרקי תהילים שהם תפילתו של נעים זמירות ישראל.

IV. הקב"ה מאזין ומקבל כל תפילה, גם את תפילות הרחוקים ממנו.

V. לפני התפילה אדם צריך להירגע וליישב את דעתו כדי למנוע מטרדותיו להציף אותו.

(1) השלם את הטבלה שלפניך: ציין את המספרים של המשפטים שיש בהם בעיית תקינות, העתק את החלק שאינו תקין מבחינה תחבירית, וכתוב את הנוסח התקין של החלק שהעתקת.

מספר המשפט	החלק שאינו תקין	הנוסח התקין

(2) בחר באחד מן החלקים שאינם תקינים, והסבר במונחים תחביריים את בעיית התקינות שבו.

_____

_____

ב. לפניך משפט נוסף שיש בו בעיית תקינות.

כמובן שללא נוסח קבוע בתפילה היינו מתקשים להתרכז בה.

(1) העתק את החלק שאינו תקין במשפט.

_____

(2)
- כתוב את המשפט בצורה מתוקנת בשני אופנים שונים.
- ליד כל אחד מן המשפטים שניסחת כתוב את הסוג התחבירי שלו.

_____

_____

_____

/המשך בעמוד 15/

אל תכתוב באזור זה / لا تكتب في هذه المنطقة

ג. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. **ללא ספק, מטרת התפילה אינה רק סיפוק צרכינו אלא גם חיזוק האמונה בבורא.**

II. **כדי שתפילתנו לא תהיה מלמול מילים ריקות, כדאי שנדע מהי הכוונה היסודית ביותר בתפילה.**

(1) במשפט **I** יש חלק כולל. סמן אותו, וכתוב מעליו את תפקידו התחבירי.

(2) במשפט **II** נתחמו הפסוקיות. ציין מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה.

(3) במשפטים מסומנות בקו מילים המרמזות על עמדה של הכותב.

- ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו.
- ציין מהי מטרתו של הכותב בשימוש בכל אחת מן המילים.

ללא ספק _____ _____

כדאי _____ _____

/המשך בעמוד 16/

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע מן השאלות 12-16 (לכל שאלה — 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

12. א. לפניך שתי קבוצות של שמות פעולה מבניין הפעיל.

I	II
הַלְוָאָה	הַלְוָיָה
הַשְׁקָאָה	הַשְׁקָיָה
הַשְׁרָאָה	הַשְׁרָיָה

(1) מהי הגזרה המשותפת לכל שמות הפעולה? _____

(2) איזו מן הקבוצות אינה בנויה על פי מאפייני הגזרה שציינת? _____

(3) ציין על פי איזו גזרה היא בנויה. _____

(4) הבא דוגמה **משלך** לשם פעולה מבניין הפעיל, השייך לגזרה שציינת בתת־סעיף **(3)**.

_____

(5) המילים בקבוצות מסודרות בצמדים.

באיזה צמד שתי המילים נושאות את אותה המשמעות? _____

בחר באחד מן הצמדים האחרים, ושבץ כל שם מן הצמד שבחרת במשפט שיבטא את המשמעות שלו (סך הכול — שני משפטים).

_____

_____

ב. לפניך קבוצת מילים: מִלּוּי, בִּטּוּי, חִטּוּי

הסבר במה דומה קבוצה זו לקבוצה שכתבת עליה בתת־סעיף **א (2)**, ובמה היא שונה ממנה.

_____

_____

ג. לפניך רשימת מילים.

מְחָאָה, מַחְמָאָה, הַחְיָאָה

הקף את המילה או המילים מן הגזרה של המילה קַרְיָן.

/המשך בעמוד 17/

אל תכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

ד. לפניך משפטים ובכל אחד מהם מודגשת מילה בשתי צורות.

קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. עובדה שאין לְהַכְחִישָׁהּ / לְהַכְּחִישָׁהּ היא שחלק גדול מן התפילה מורכב מבקשות בכל תחומי החיים.

II. המאמץ החוזר וּנִשְׁנָה / נִשְׁנָה להתפלל בכוונה מוליד תפילות של אמת.

III. התפילה מַגִּיעָה / מְגִיעָה עד כיסא הכבוד.

(1) בכל משפט הקף את הצורה הנכונה.

(2) בחר בשתיים מן הצורות שהקפת, ונמק בנוגע לכל אחת מהן את בחירתך.

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

/המשך בעמוד 18/

13. א. לפניך רשימת מלים.

יְוָעֵד, הֵעַדְתִּי, תּוֹדָעָה, יְעוּד עִדּוּד, אוהל מוֹעֵד, הוֹעִיד, הִתְוַעֲדוּת

(1) הקף את כל המילים מן השורש יע"ד / וע"ד.

(2) לפניך טבלה. מיין בה את המילים שהקפת לשתי קבוצות לפי המשמעות.

כתוב את המשמעות של כל קבוצה.

(3) העתק כל אחת מן המילים שלא הקפת, וכתוב את השורש שלה.

_____

_____

_____

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת מילה.

קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. ההצלחה מְעִידָה על ההשקעה. _____

II. מְעִידָה וכישלון הן תחנות בדרך להצלחה. _____

(1) כתוב ליד כל משפט את התפקיד של האות מ"ם במילה המודגשת.

(2) הקף את המילה שהיא שם פעולה, וציין את הבניין שלה. _____

(3) ציין את השורש ואת חלק הדיבור של המילה שלא הקפת. _____ _____

(4) מן השורש שציינת בתת־סעיף **(3)**, גזור מילה בחלק דיבור אחר. _____

ציין את חלק הדיבור של המילה שכתבת. _____

/המשך בעמוד 19/

אל לכתוב באזור זה. لا تكتب في هذه المنطقة

14. א. לפניך ארבעה פעלים: מֵפִיג, מַסִּיק, מַצִּיב, מֵקֵל

העתק את הפועל השייך לגזרת הכפולים (ע"ע). _____

ב. לפניך שתי קבוצות של מילים.

- בכל קבוצה הקף את המילה שהיא מגזרת חסרי פ"נ.
- כתוב את הגזרה המשותפת לשאר המילים בקבוצה.

I. בִּינָה, גִּישָׁה, שִׂיחָה, שִׁיבָה _____

II. לָשֶׁבֶת, לָרֶשֶׁת, לָדַעַת, לָגַעַת _____

ג. לפניך שני שורשים: **נב"ט**, **נג"ד**

(1) מכל אחד מן השורשים כתוב שני פעלים בבניין הפעיל שהמשמעויות שלהם שונות זו מזו (סך הכול — ארבעה פעלים).

נב"ט: _____

נג"ד: _____

(2) בחר בשורש אחד והסבר את המשמעות של כל אחד מן הפעלים שכתבת משורש זה.

_____

_____

ד. לפניך רשימה של פעלים.

צָרַף, צָמֵא, חָדַשׁ, עָשָׂה

- הקף את הפועל היוצא דופן מבחינת הזמן.
- ציין את הזמן של הפועל היוצא דופן. _____
- ציין את הזמן של הפעלים האחרים. _____

/המשך בעמוד 20/

אל תכתב בשטח זה
لا تكتب في هذه المنطقة

15. לפניך שלושה משפטים, ובהם מודגשות מילים.

(1) השאלה **הִיסוֹדִית** ביותר היא מה תכלית התפילה.

(2) אין לראות בתפילת הציבור משימה **קוֹלֶקְטִיבִית** לשיפור רמת החיים **החוֹמְרִית**.

(3) שאיפתו **הטִבְעִית** של האדם לשפר את תנאי חייו יוצרת דחף להתפלל אל ה'.

א. כל המילים המודגשות נוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי (גזירה קווית), ובכולן התרחש תהליך בשני שלבים: בכל שלב נוסף צורן.

כתוב את שני הצורנים המשותפים לכל המילים, ציין את ה<u>משמעות</u> של כל אחד מהם, וקבע אם הוא <u>צורן גזירה</u> או <u>צורן נטייה</u>.

_____

_____

ב. במה שונה המילה **קוֹלֶקְטִיבִית** משאר המילים המודגשות?

_____

ג. האם המילה **תַּכְלִית** נוצרה באותה דרך תצורה של כל המילים המודגשות? נמק את תשובתך.

_____

_____

ד. לפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

כתוב ליד כל משפט את ה<u>גזרה</u> של הפועל המודגש.

I. ועד הבית **גָּבָה** את דמי הוועד מן הדיירים. _____

II. למרות המעמד החשוב והכבוד שהוענקו לו לא **גָּבַהּ** לִבו. _____

ה. בלשון הדיבור לעתים נוצרות מילים בדרך משובשת — שלא על פי כללי התצורה.

לפניך שתי מילים כאלה שהשתגרו בשפה.

תּוֹבָנָה, מַצָּת

בחר ב<u>אחת</u> מן המילים, והסבר מה השיבוש שחל בדרך היווצרותה.

_____

_____

_____

/המשך בעמוד 21/

אל תכתוב בשטח זה
لا تكتب في هذه المنطقة

16. א. התפילה היא תַּמְצִית עבודת ה'.

(1) ציין את השורש של המילה תַּמְצִית. _____

(2) משם העצם תַּמְצִית נגזר שורש תנייני. כתוב את השורש התנייני, והבא דוגמה לפועל שנגזר משורש זה.

_____

ב. בספרייה לומדים לְאַתֵּר מידע ולְתַעֵד אותו.

לפניך קביעה: שני הפעלים לְאַתֵּר ולְתַעֵד הם גזורי שם, ורק אחד מהם הוא גם תנייני.

נמק את שני חלקי הקביעה.

_____

_____

_____

ג. לפניך שלושה זוגות של מילים. כל זוג נוצר משורש משותף בשני משקלים קרובים.

הַפְּעָלָה	אַפְּעָלָה
הַבְּחָנָה	אַבְּחָנָה
הַבְּטָחָה	אַבְּטָחָה
הַזְּכָּרָה	אַזְּכָּרָה

(1) מאיזה משקל (הַפְּעָלָה או אַפְּעָלָה) נוצרו שורשים תנייניים? _____

(2) בחר באחת מן המילים שנוצר מהן שורש תנייני, וכתוב מן השורש התנייני פועל סביל. _____

(3) לפניך זוג מילים נוסף: הֲנָחָה אֲנָחָה

האם אפשר לצרף את הזוג הזה לזוגות שלעיל? נמק את תשובתך.

_____

_____

ד. המילה תַּקְדִּים יכולה לשמש בשני חלקי דיבור.

כתוב שני משפטים שבכל אחד מהם המילה תַּקְדִּים תהיה חלק דיבור אחר.

ליד כל משפט שכתבת ציין את חלק הדיבור.

_____

_____

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

טיוטה

לא לכתוב באזור זה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לא תיבדק הטיוטה

לا تكتب في هذه المنطقة

טיוטה

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كلّ مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنّجاح، مجلس الطّلاب والشّبيبة القطريّ"